

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 1. veebruar 2024
(OR. en)

5999/24

Institutsioonidevaheline
dokument:
2024/0029(COD)

POLCOM 36
COEST 88
CODEC 226
AGRI 70

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2024) 51 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova Vabariigi toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomenergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2024) 51 final.

Lisatud: COM(2024) 51 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 31.1.2024
COM(2024) 51 final

2024/0029 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova Vabariigi toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

24. veebruaril 2022 alanud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõjal Ukraina vastu on jätkuvalt suur negatiivne mõju Moldova Vabariigi (edaspidi „Moldova“) võimele kaubelda ülejäänud maailmaga. Moldoval on olnud võimalik suunata osa oma väliskaubandusest ümber ELi või ELi kaudu ja seda osaliselt tänu kaubanduse ajutise liberaliseerimise meetmetele, mille EL on kehtestanud alates 2022. aasta juulist. Lisaks on Moldoval oluline roll ELi-Ukraina solidaarsuskoridoride toimimises, sest ta hõlbustab Ukraina impordi ja ekspordi transiiti läbi oma territooriumi, sealhulgas näiteks ELi ja Moldova vahelise autokaubaveo lepingu rakendamise kaudu¹.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1524,² mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova Vabariigi toodete suhtes Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu – millega loodi põhjalik ja laiaulatuslik vabakaubanduspiirkond – (edaspidi „assotsieerimisleping“) alusel, jõustus 25. juulil 2023 ja kehtib kuni 24. juulini 2024. Need meetmed on andnud Moldova tootjatele paindlikkuse ja kindluse ning süvendanud Moldova kaubandussuhteid ELiga ja toetanud tema majandust.

Ent olukord on endiselt äärmiselt keeruline ja seetõttu on Moldova palunud ELil säilitada praegused tingimused, et riigil oleks võimalik jätkata kaubandust ELiga ja ELi kaudu ülejäänud maailmaga.

Arvestades Venemaa jätkuvat agressioonisõda Ukraina vastu ja selle jätkuvat mõju Moldovale ning võttes arvesse, et Moldovale anti 2022. aasta juunis ELi kandidaatriigi staatus ja temaga alustati ühinemisläbirääkimisi 2023. aasta detsembris, teeb komisjon ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega pikendatakse neid kaubanduse liberaliseerimise meetmeid üheks aastaks alates kehtivate meetmete aegumise kuupäevast (st alates 25. juulist 2024). Meetmed peaksid seisnema kõigi assotsieerimislepingu V jaotise kohaste kehtivate tollitariifide ajutises peatamises. See puudutab puu- ja köögivilju, mille suhtes kohaldatakse sisenemishinna süsteemi, ning seitset põllumajandustoodet, mille suhtes kohaldatakse tariifikvoote (tomatid, küüslauk, lauaviinamarjad, õunad, kirsid, ploomid ja viinamarjamahl).

¹ Vt nõukogu 27. juuni 2022. aasta otsus (EL) 2022/1165 Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi vahelise autokaubaveo lepingu liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 181, 7.7.2022, lk 1–3) ning nõukogu 5. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2417 Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi vahelise autokaubaveo lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 318, 12.12.2022, lk 1–3) ning Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi vahelise autokaubaveo lepinguga loodud ühiskomitee 15. detsembri 2022. aasta otsus nr 2/2022 lepingu jätkamise kohta (ELT L 79, 17.3.2023).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1524, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Moldova toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel (ELT L 185, 24.7.2023, lk 1).

Nende ajutiste ja erakorraliste meetmetega tagatakse, et Moldovast liitu suunduvad olemasolevad kaubavood saavad jätkuda, ja see toetab Moldova majandust. See on kooskõlas assotsieerimislepingu põhieesmärkidega luua tingimused tõhustatud majandus- ja kaubandussuheteks, et integreerida Moldova järk-järgult ELi siseturuga, ning aidata kaasa demokraatia tugevdamisele ja poliitilisele, majanduslikule ja institutsioonilisele stabiilsusele Moldovas.

Käesoleva määruse ettepanekuga ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed on kooskõlas assotsieerimislepingu artikliga 2, milles on sätestatud kohustus järgida demokraatia põhimõtteid, inimõigusi ja põhivabadusi ning tõkestada massihävitusrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite levikut. Lisaks sellele kohustuvad lepinguosalisel sama artikli alusel järgima eelkõige järgmisi põhimõtteid: õigusriik ja hea valitsemistava, korruptsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastane võitlus ning jätkusuutlik areng ning tõhus mitmepoolsus. Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise tingimuseks on assotsieerimislepingu eelnimetatud oluliste osade ja üldpõhimõtete järgimine.

Lisaks on käesolevas ettepanekus sisalduvate kaubanduse liberaliseerimise meetmete eesmärk tagada kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 207 lõikega 1, et ELi ühist kaubanduspoliitikat viiakse ellu kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.

Ettepaneku kohaselt kohaldatakse korrapärase järelevalve alusel kaitsemehhanismi, mis võimaldab kehtestada vajalikke meetmeid.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kõnealused kaubanduse liberaliseerimise meetmed on kooskõlas assotsieerimislepinguga ja eelkõige põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna loomist käsitleva V jaotisega, milles on sätestatud, et lepinguosalisel loovad järk-järgult vabakaubanduspiirkonna maksimaalselt kümneaastase üleminekuperioodi jooksul alates assotsieerimislepingu jõustumisest (lepingu artikkel 143).

Lisaks on määrus (EL) 2023/1524 näidanud, et EL on seoses Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu kindlalt pühendunud Moldova majanduslikule toetamisele rahvusvahelise kaubanduse kaudu. Kaubanduse liberaliseerimise meetmete kehtivuse pikendamine oleks selle poliitika loogiline järg.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

EL on Venemaa agressiooni Ukrainas karmilt hukka mõistnud ja astunud märkimisväärsed samme, et toetada Moldovat selles erandlikus olukorras. Toetus hõlmab täiendavat humanitaarabi, piirivalve toetamist, makromajanduslikku finantsabi ning kaubanduse hõlbustamist praegusel keerulisel ajal. Lisaks anti Moldovale 2022. aasta juunis ELi kandidaatriigi staatus ja 2023. aasta detsembris alustati ühinemisläbirääkimisi. Kavandatav määrus oleks seega kooskõlas ELi lepingu artikli 21 lõikest 3 tuleneva ELi kohustusega tagada kooskõla liidu välistegevuse eri valdkondade vahel ning ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 1, milles on sätestatud, et ühist kaubanduspoliitikat viiakse ellu kooskõlas ELi välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 2.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ühine kaubanduspoliitika kuulub ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkti e kohaselt ELi ainupädevusse. Seetõttu subsidiaarsuse põhimõtet ei kohaldata.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek on vajalik selleks, et rakendada ühist kaubanduspoliitikat ja toetada Moldovat tema praeguses raskes olukorras majanduslikult, seda ka ELiga kauplemise valdkonnas.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek põhineb ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikel 2 ja kuulub ELi ühise kaubanduspoliitika valdkonda.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõjuhindang**

Selleks et Moldova jaoks kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmed jätkuksid ka pärast määruse (EL) 2023/1524 kehtivusaja lõppemist 24. juulil 2024, on oluline, et määrus jõustuks 25. juulil 2024. Võttes arvesse seda vajadust ja asjaolu, et käesolev ettepanek on sellest tulenevalt kiireloomuline, ei tehtud kavandatava meetme kohta mõjuhindangut. Assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevaid sätteid on siiski analüüsitud 2012. aastal kaubanduse peadirektoraadi tellitud ja samal aastal valminud jätkusuutlikkuse mõjuhindangus, mille tulemusi kasutati põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna läbirääkimiste protsessis. Uuring kinnitas, et kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevate sätete rakendamine avaldaks positiivset majanduslikku mõju nii ELile kui ka Moldovale.

Lisaks jälgitakse korrapäraselt määruse (EL) 2023/1524 kohaseid impordivooge ja antakse nende kohta aru kooskõlas määruse artikliga 4. Jälgimise käigus ei ole leitud esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et impordil oleks kahjulik mõju liidu turule.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meede ei suurenda ettevõtjate regulatiivset koormust.

- **Põhiõigused**

Meetmed järgiksid assotsieerimislepingus sätestatud aluspõhimõtteid, eeskätt demokraatlikke põhimõtteid, inimõiguseid ja põhivabadusi (assotsieerimislepingu artikkel 2).

Meetmed oleksid kooskõlas ka Euroopa põhiõiguste hartaga.

4. MÕJU EELARVELE

Tuginedes hinnangule, mis põhineb Moldova asjaomaste toodete impordimahtudel 2021. aastal, mis oli viimane aasta enne ühepoolsete kaubandusmeetmete kehtestamist, väheneb ELi tollitulu ligikaudu 0,3 miljoni euro võrra aastas. Seega on mõju ELi omavahenditele väga väike.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

ELi ja Moldova kahepoolse kaubavahetuse arengut käsitlevate aruannetega saab tutvuda veebis selleks ettenähtud Euroopa Komisjoni veebilehtedel. Määruse mõju jälgitakse korrapäraselt iga kahe kuu tagant, võttes arvesse teavet selliste toodete ekspordi ja impordi kohta, hindade kohta liidu turul ja tootmise kohta liidus, mille suhtes kohaldatakse kaubanduse liberaliseerimise meetmeid.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Pidades silmas kriisiolukorda, mis on Moldovas tekkinud Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu, on määruse eesmärk suurendada kogu Moldovast pärit impordi kaubavoogu, peatades kõik Moldova toodete suhtes kohaldatavad kehtivad tollitariifid ja imporditollimaksud. Kaubanduse liberaliseerimise meetmed kehtestatakse kõikidelt toodetelt imporditollimaksude täieliku peatamise kujul.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova Vabariigi toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt¹

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu ja Moldova Vabariigi suhete aluseks on ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vaheline assotsieerimisleping² (edaspidi „assotsieerimisleping“). Kooskõlas nõukogu otsusega 2014/492/EL³ on assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevat V jaotist ajutiselt kohaldatud alates 1. septembrist 2014 ning assotsieerimisleping jõustus 1. juulil 2016 pärast selle ratifitseerimist kõigi liikmesriikide poolt.
- (2) Assotsieerimislepingus on väljendatud assotsieerimislepingu osaliste (edaspidi „lepinguosalist“) soovi tugevdada ja laiendada suhteid ambitsioonikal ja innovaatilisel viisil, hõlbustada järkjärgulist majanduslikku integratsiooni ja selle saavutamist ning teha seda kooskõlas õiguste ja kohustustega, mis tulenevad lepinguosaliste liikmesusest Maailma Kaubandusorganisatsioonis.
- (3) Assotsieerimislepingu artikliga 143 on ette nähtud lepinguosaliste vahelise vabakaubanduspiirkonna järkjärguline loomine kooskõlas 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) XXIV artikliga. Selleks nähakse assotsieerimislepingu artiklis 147 ette tollimaksude järkjärguline kaotamine vastavalt

¹ Euroopa Parlamendi ... seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

² ELT L 260, 30.8.2014, lk 4.

³ Nõukogu 16. juuni 2014. aasta otsus 2014/492/EL ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelisele assotsieerimislepingule Euroopa Liidu nimel allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 260, 30.8.2014, lk 1).

assotsieerimislepingu XV lisas sisalduvatele ajakavadele, samuti nähakse ette võimalus tollimaksude kaotamise kiirendamiseks ja ulatuse laiendamiseks.

- (4) Venemaa 24. veebruaril 2022 alustatud provotseerimata ja põhjendamatul agressioonisõjal Ukraina vastu on olnud sügavalt negatiivne mõju Moldova Vabariigi suutlikkusele kaubelda ülejäänud maailmaga, eelkõige seepärast, et Moldova Vabariigi eksport sõltus transiidist läbi Ukraina territooriumi ning Ukraina taristust, mis praeguseks ei ole suures osas kasutatav. Sellistes kriitilistes tingimustes ja Moldova Vabariigi majandusele avalduva Venemaa Ukraina vastase agressioonisõja negatiivse majandusliku mõju leevendamiseks on vaja kiirendada tihedamate majandussuhete arendamist liidu ja Moldova Vabariigi vahel, et jätkata Moldova Vabariigi majanduse toetamist. Seepärast on vajalik ja asjakohane jätkata kaubavoogude stimuleerimist ja anda kaubanduse liberaliseerimise meetmete vormis soodustusi kõigile toodetele, mis on kooskõlas tollimaksude kiirema kaotamisega liidu ja Moldova Vabariigi vahelises kaubanduses.
- (5) Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikli 21 lõike 3 kohaselt peab liit tagama kooskõla oma välistegevuse eri valdkondade vahel. Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 207 lõike 1 kohaselt tuleb ühist kaubanduspoliitikat ellu viia kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/1524⁴ kaotab kehtivuse 24. juulil 2024.
- (7) Käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmed peaksid olema järgmisel kujul: i) puu- ja köögivilja suhtes kohaldatava sisenemishinna süsteemi peatamine ja ii) kõigi tariifikvootide ja imporditollimaksude peatamine. Nende meetmetega süvendab liit Moldova Vabariigi ja liidu vahelist majanduslikku integratsiooni ning annab ajutiselt asjakohast majanduslikku toetust Moldova Vabariigile ja ettevõtjatele, kes on mõjutatud Venemaa agressioonisõjast Ukraina vastu.
- (8) Selleks et vältida kelmust ja pettust, peaks käesoleva määrusega kehtestatud kaubandusmeetmete rakendamine sõltuma sellest, kas Moldova Vabariik järgib kõiki asjakohaseid assotsieerimislepingus sätestatud soodustuste saamise tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi, ning kas Moldova Vabariik teeb liiduga tihedat halduskoostööd, nagu on sätestatud assotsieerimislepingus.
- (9) Moldova Vabariik peaks hoiduma uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute kehtestamisest, välja arvatud juhul, kui see on Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis selgelt

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1524, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Moldova toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel (ELT L 185, 24.7.2023, lk 1).

põhjendatud. Kui Moldova Vabariik neid tingimusi ei täida, peaks komisjonil olema õigus käesoleva määrusega kehtestatud kaubandusmeetmed ajutiselt täielikult või osaliselt peatada.

- (10) Assotsieerimislepingu artiklis 2 on sätestatud, et assotsieerimislepingu oluliseks osaks on muu hulgas demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning massihävitusrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite leviku vastu võitlemine. Sama artikli alusel kohustuvad lepinguosalisel järgima eelkõige järgmisi üldpõhimõtteid: õigusriik ja hea valitsemistava, korruptsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastane võitlus ning jätkusuutlik areng ning tõhus mitmepoolsus. On asjakohane ette näha võimalus ajutiselt peatada käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed, kui Moldova Vabariik ei järgi nimetatud olulisi osi või kõnealuseid üldpõhimõtteid.
- (11) Tingimusel et komisjon hindab korrapärase seire raames käesoleva määruse mõju ning selline hindamine algatatakse liikmesriigi igakülgset põhjendatud taotluse alusel või komisjoni omal algatusel, on vaja ette näha võimalus võtta meetmeid, mis on vajalikud käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate toodete impordi suhtes, millel on kahjulik mõju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule liidus või ühes või mitmes liikmesriigis.
- (12) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et ajutiselt peatada käesolevas määruses sätestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmed, kui kõnealuse sooduskorra kohaldamise tingimusi enam ei täideta, ning kehtestada kaitsemeetmed, kui käesoleva määruse kohasel impordil on kahjulik mõju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule liidus või ühes või mitmes liikmesriigis. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁵. Ajutiste kaitsemeetmete vastuvõtmiseks tuleks kasutada nõuandemenetlust, arvestades nimetatud meetmete toimet ja olemust ning nende järgnevuse loogikat seoses lõplike kaitsemeetmete vastuvõtmisega.
- (13) Komisjoni iga-aastane aruanne assotsieerimislepingu oluliseks osaks oleva põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peaks sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisele.
- (14) Võttes arvesse Venemaa Ukraina-vastasesst agressioonisõjast tingitud olukorra kiireloomulisust, on asjakohane teha erand ELi lepingule, ELi toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 sätestatud kaheksa nädala pikkusest tähtajast.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (15) Pidades silmas Moldova Vabariigi majanduslikku olukorda ning määruse (EL) 2023/1524 kehtivusaja lõppemist 24. juulil 2024, peaks käesolev määrus jõustuma 25. juulil 2024,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Kaubanduse liberaliseerimise meetmed

Kehtestatakse järgmised kaubanduse liberaliseerimise meetmed:

- (a) kõik assotsieerimislepingu XV-A lisas kehtestatud tariifikvoodid peatatakse ja nende kvootidega hõlmatud tooteid lubatakse Moldova Vabariigist liitu importida tollimaksuvabalt;
- (b) sisenemishindade süsteemi kohaldamine peatatakse nende toodete puhul, mille suhtes seda süsteemi kohaldatakse vastavalt assotsieerimislepingu XV-B lisale; nende toodete impordi suhtes tollimakse ei kohaldata.

Artikkel 2

Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise tingimused

Artikliga 1 ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmete suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:

- (a) Moldova Vabariik järgib toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi vastavalt assotsieerimislepingus sätestatule;
- (b) Moldova Vabariik hoidub uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute, sealhulgas diskrimineerivate sisemiste haldusmeetmete kehtestamisest, välja arvatud juhul, kui see on Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis selgelt põhjendatud, ning
- (c) Moldova Vabariik austab demokraatlikke põhimõtteid, inimõigusi ja põhivabadusi, tõkestab massihävitusrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite levikut, järgib õigusriiki ja head valitsemistava, võitleb korruptsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastu ning austab assotsieerimislepingu artiklites 2, 9 ja 16 sätestatud kestliku arengu ja tõhusa mitmepoolsuse põhimõtteid.

Artikkel 3

Meetmete ajutine peatamine

1. Kui komisjon leiab, et on piisavalt tõendeid, et Moldova Vabariik ei täida artiklis 2 sätestatud tingimusi, võib ta vastu võtta rakendusakti, millega peatatakse käesoleva

määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed täielikult või osaliselt. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Kui liikmesriik esitab komisjonile taotluse käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmete peatamiseks põhjusel, et Moldova Vabariik ei täida artikli 2 punktis b sätestatud tingimusi, esitab komisjon nelja kuu jooksul pärast taotluse saamist põhjendatud arvamuse selle kohta, kas väide selle kohta, et Moldova Vabariik ei täida tingimusi, on põhjendatud. Kui komisjon leiab, et väide on põhjendatud, algatab ta käesoleva artikli lõikes 1 osutatud menetluse.

Artikkel 4

Kaitsemeetmed

1. Kui Moldova Vabariigist pärit toodet, mis on hõlmatud artikliga 1, imporditakse tingimustel, millel on kahjulik mõju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule liidus või ühes või mitmes liikmesriigis, võib komisjon kehtestada vajalikud meetmed rakendusaktiga. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Neid meetmeid võib kehtestada seniks, kuni see on vajalik, et kõrvaldada kahjulik mõju, mis on impordil samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule liidus või ühes või mitmes liikmesriigis.

2. Komisjon seirab korrapäraselt käesoleva määruse mõju, võttes arvesse teavet selliste toodete ekspordi ja impordi kohta, hindade kohta liidu või ühe või mitme liikmesriigi turul ja tootmise kohta liidus, mille suhtes kohaldatakse artikli 1 punkti a kohaseid kaubanduse liberaliseerimise meetmeid.

Komisjon teavitab liikmesriike korrapärase seire tulemustest iga kahe kuu järel alates käesoleva määruse jõustumisest.

3. Lõike 1 kohaste meetmete kehtestamiseks hindab komisjon olukorda samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turul liidus või ühes või mitmes liikmesriigis. Kõnealune hindamine algatatakse:

- a) pärast seda, kui liikmesriik on esitanud nõuetekohaselt põhjendatud taotluse, mis sisaldab piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid, mis on liikmesriigile lõike 4 kohaselt mõistlikult kättesaadavad ja näitavad, et impordil on kahjulik mõju turule, nagu on osutatud lõikes 1, või
- b) komisjoni enda algatusel, kui ta leiab, et on piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et impordil on kahjulik mõju turule, nagu on osutatud lõikes 1.

Esimeses lõigus osutatud hindamine viiakse lõpule hiljemalt nelja kuu jooksul pärast selle algatamist.

4. Lõike 3 kohase hindamise läbiviimisel võtab komisjon arvesse kõiki asjakohaseid turusuundumusi, sealhulgas asjaomase impordi mõju olukorrale samasuguste või

otseselt konkureerivate toodete turul liidus või ühes või mitmes liikmesriigis. Hindamisel võetakse arvesse järgmisi tegureid:

- a) Moldova Vabariigist asjaomase toote impordi suurenemise määr ja maht absoluut- ja suhtarvudes;
- b) asjaomase impordi mõju tootmisele ja hindadele liidus või ühes või mitmes liikmesriigis, võttes samal ajal arvesse teistest riikidest lähtuva impordi dünaamikat.

See loetelu ei ole ammendav ja arvesse võib võtta ka muid asjakohaseid tegureid.

5. Kriitilistes olukordades, kus viivitus põhjustaks kahju, mida oleks raske heastada, võib komisjon rakendusaktiga ajutiselt kehtestada vajalikud meetmed. Selliseid meetmeid võib kehtestada üksnes liikmesriigi käesoleva artikli lõike 3 punkti a kohase nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral ning need võetakse vastu 21 päeva jooksul pärast taotluse saamist. Rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 4 osutatud nõuandemenetlusega. Ajutist kaitsemeedet ei või kohaldada kauem kui 120 päeva.
6. Kui komisjon leiab lõikes 3 osutatud hindamise tulemusena, et impordil on kahjulik mõju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule liidus või ühes või mitmes liikmesriigis, ja kavatseb kehtestada lõike 1 kohase lõpliku meetme, avaldab ta *Euroopa Liidu Teatajas* teate meetme kehtestamise kohta. Teates esitatakse hindamise peamiste tulemuste kokkuvõtte ja märgitakse tähtaeg, mille jooksul võivad huvitatud isikud esitada kirjalikult oma seisukohad. Tähtaeg ei tohi ületada 10 päeva alates teate avaldamise kuupäevast.
7. Kui komisjon kehtestab lõike 1 või 5 kohase meetme, millega taaskehtestatakse artikli 1 punkti a kohaselt peatatud tariifikvoot, võetakse kõnealuse tariifikvoodi haldamisel arvesse selle kalendriaasta jooksul imporditud kogust, mil komisjon selle meetme kehtestab.

Artikkel 5

Komiteemenetlus

1. Käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013⁶ artikli 285 lõike 1 alusel loodud tolliseadustiku komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2015/478 artikli 3 lõike 1 alusel loodud kaitsemeetmete komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
3. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

4. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

Artikkel 6

Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise hindamine

Komisjoni iga-aastane aruanne põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peab sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesolevas määruses sätestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisele, ning kui see on asjakohane, hinnangut nende meetmete sotsiaalsele mõjule Moldova Vabariigis ja liidus. Teave artikli 1 punkti a kohaste toodete impordi kohta tehakse kättesaadavaks komisjoni veebisaidil ja seda ajakohastatakse kord kuus.

Artikkel 7

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub 25. juulil 2024.

Seda kohaldatakse kuni 24. juulini 2025.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

nõukogu nimel
eesistuja

**FINANTSSELGITUS ETTEPANEKUTE KOHTA, MILLE MÕJU EELARVELE
PIIRDUB AINULT TULUDE POOLEGA**

1. ETTEPANEKU NIMETUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanek, mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel.

2. EELARVEREAD

Peatükk 12, artikkel 120

Aastaks 2024 eelarvestatud summa: **24 620 400 000 eurot**

3. FINANTSMÕJU

☐ Ettepanekul puudub finantsmõju

☒ Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju tuludele. Mõju on järgmine:

Eelarverida	Tulud	Ajavahemik: osa aastast 2024 – osa aastast 2025* (miljonites eurodes üks koht pärast koma)
Artikkel 120, peatükk 12 ¹	<i>Mõju omavahenditele</i>	0,3
Kokku		

* Üheaastane ajavahemik alates määruse jõustumisest

Arvutused põhinevad kavandatud määrusega hõlmatud toodete 2021. aasta impordimahul, mis ületab iga-aastast tollimaksuvaba kvooti. 2021. aasta oli viimane aasta enne ühepoolsete kaubandusmeetmete kehtestamist.

Eespool esitatud arvutuste põhjal on esildatud määrusest tingitud traditsioonilistest omavahenditest saamata jääv tulu kõnealusel ajavahemikul hinnanguliselt

¹ Traditsiooniliste omavahendite (põllumajandussaaduste tollimaksud, suhkru- ja tollimaksud) korral tuleb märkida netosumma, st brutosumma pärast 25 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

0,366 miljonit eurot (brutosumma, sh sissenõudmiskulud) x 0,75 = 0,274 miljonit eurot.

4. PETTUSEVASTASED MEETMED

Selleks et vältida pettust, peaks kavandatava määrusega kehtestatavate kaubandusmeetmete rakendamine sõltuma sellest, kas Moldova järgib kõiki asjakohaseid assotsieerimislepingus sätestatud soodustuste saamise tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi, ning teeb liiduga tihedat halduskoostööd, nagu on sätestatud kõnealuses lepingus.